

11-GIỚI LÀM PHU CỤ LÔNG ĐEN

Khi Phật an trú tại Tinh xá có tầng lầu nơi Đại-lâm ở thành Tỳ-xá-ly, nói rộng như trên. Bấy giờ, tất cả các Tỳ-kheo đều may y Tăng-già-lê, Uất-đa-la-tăng, An-đà-hội, Ni sư-đàn bằng len, chỉ trừ đây lọc nước và dây buộc xách là không phải bằng len. Do đó, các Tỳ-kheo đi mọi chỗ xin lông dê để may y bằng len, nhiều người đều làm như thế, khiến người đời sinh chán ngán. Khi ấy, có một Tỳ-kheo sáng sớm khoác y,

cầm bát vào thành Tỳ-xá-ly để xin lông thú. Bấy giờ một khách buôn tay cầm chìa khóa đi tới chợ, định mở cửa sạp hàng, nhưng trông thấy Tỳ-kheo từ xa vội vã đi đến, bèn suy nghĩ: “Thầy Tỳ-kheo này tới đây chắc là để xin lông thú, mới sáng sớm mà đã tới đây, chợ búa chưa mở hàng thì ai mà lại cho lông”. Thế rồi, ông đóng cửa sạp hàng, trở về nhà. Tỳ-kheo suy nghĩ: “Ông khách buôn này thấy ta liền đóng cửa sạp hàng, trở về nhà, có lẽ là không muốn cho ta lông thú”, bèn đi đường tắt đến chặn đầu ông ta hỏi: “Lão trượng, ông đi đâu mà không chờ tôi? Vậy thì tôi xin lông ai đây? Chính là tôi định xin lông thú của ông, vì ông là người tin tưởng pháp Phật, biết rõ tội phước, việc làm có quả báo mà nếu không cho tôi, thì ai sẽ cho tôi. Lão trượng nên biết, Đức Thế Tôn đã dạy: Nên khởi tâm từ, đối với người không thích nghe, tạo phương tiện khiến cho họ nghe; đối với những người không tin tưởng phải khuyên bảo họ tin tưởng; thậm chí dùng tay ghè đầu họ, khuyên họ phải bố thí. Vì lẽ, họ nhờ đó mà khi mệnh chung được sinh lên cõi trời, có sắc đẹp, khỏe mạnh, sống lâu, có bà con sum họp, đời sau sinh vào cõi người cũng hưởng được khoái lạc, có sắc đẹp, khỏe mạnh, sống lâu, và bà con đông đúc. Thế rồi, họ tu tập pháp Phật, làm tăng thêm công đức và chờ đợi quả vị cam lồ. Do vậy, này lão trượng, Thế Tôn đã nói kệ:

*“Làm phước hưởng an lạc
Muốn gì đều tự nhiên
Vượt khỏi dòng sinh tử
Lên cảnh giới Niết-bàn
Những kẻ làm việc phước
Được thiên thần hộ trì
Nguyện chi đều thành tựu
Ma ác không hại được
Bạc phước nhiều khổ não
Phước dày tai họa tiêu
Phước đức mà vững chắc
Định kiên cố chóng thành
Sinh thiên hưởng diệu lạc
Ở nhân gian, tự tại*

*Đó là do công đức
Đến đâu đều tự nhiên
Do phương tiện phước đức
Mà là khổ sinh tử*

*Đắc đạo đến Niết-bàn
Dứt lưu chuyển tái sinh”.*

Khi Tỳ-kheo thuyết kệ xong, liền nói với khách buôn: “Lão tượng, bố thí lông dê cho tôi phước đức rất lớn”.

Khách buôn nghe nói thế, liền bố thí một ít lông dê, đoạn suy nghĩ: “Nếu ta vào chợ, sẽ có nhiều người xin lông, đã chẳng được lợi ích gì mà còn hao tổn vốn liếng. Vậy, thà ngồi ở nhà còn có thể bảo toàn vốn liếng chứ cố vào sạp buôn bán, e mất toi cả vốn lời”. Nghĩ thế rồi, ông bèn trở về ngồi trong nhà. Bà vợ trông thấy vậy, nổi giận nói với chồng: “Vì sao ông đến chợ rồi lại tức tốc trở về? Lười biếng như vậy thì lấy gì để nuôi con cái, nạp thuế quan và lo việc sưu dịch?”.

Khách buôn đáp: “Bà chớ giận, hãy nghe đã. Sáng sớm nay tôi đến sạp hàng định mua bán...”. Nói rộng như trên, cho đến “Không bằng trở về nhà ngồi nghỉ”.

Bà vợ nghe rồi im lặng không nói nữa. Bấy giờ, Tôn giả Xá-lợi-phất tuần tự khuất thực, đến nhà khách buôn ấy, đứng ở ngoài cửa. Bà vợ của ông nhà buôn vốn là người có tín tâm, cung kính, biết Tôn giả Xá-lợi-phất, nên dùng cái tô múc đầy thức ăn, đem ra cửa sọt vào bát của Xá-lợi-phất, cúi đầu đánh lễ dưới chân, cung kính vấn an. Khi ấy, Xá-lợi-phất cũng an ủi bà ta: “Trong nhà thế nào? Sinh hoạt có tốt không?”.

Bà ấy đáp: “Trong nhà đều tốt đẹp cả, chỉ có việc sinh nhai bị đình đốn”.

Tôn giả hỏi: “Vì sao vậy?”.

Bà liền đem sự việc trên bạch đầy đủ với Xá-lợi-phất: “Mọi sinh hoạt trong nhà như ăn uống, quần áo, cung cấp, sưu dịch, thuế khóa đều nhờ vào sạp hàng mà nay ông nhà cứ ngồi ì trong nhà, vì sợ người ta xin lông dê. Thật sự ông đang ở đó mà bảo là đi, thật sự ông đang thức mà bảo là ngủ. Nay thầy là người mà gia đình con cúng dường, cung kính, tôn trọng, không dám giấu giếm điều chi. Vì lẽ lông rất quý, giá một đồng một lạng, cho đến hai ba, bốn đồng tiền vàng một lạng. Hơn nữa, thứ lông này rất mịn, dù châm vào tròng mắt cũng không chảy nước mắt, nên rất khó được. Thưa Tôn giả! Thứ lông dê này phát xuất từ bốn nước lớn là: Nước Tỳ-xá-ly, nước Phất-ca-la, nước Đắc-sát-thi-ra, nước Nan-đề-bạt-đà. Chồng tôi và các thân quyến vì đi tìm thứ lông ấy mà có khi còn sống trở về, có khi bị chết không trở về, vì loại lông này khó được như vậy, cho nên rất quý. Thế mà các Tỳ-kheo hết người này đến

người khác tới xin hoài, phá gia nghiệp của con, khiến lâm vào cảnh bần cùng”.

Khi ấy, Tôn giả Xá-lợi-phất liền thuyết pháp rộng rãi, khiến bà ta phát tâm hoan hỷ, rồi trở về Tinh xá. Và sau khi thọ trai xong, thầy bèn đem nhân duyên trên bạch đầy đủ lên Thế Tôn. Phật bèn bảo gọi Tỳ-kheo ấy đến. Khi thầy tới rồi, Phật liền hỏi: “Có thật là ông vì muốn làm y bằng len mà xin lông dê, khiến cho bà vợ ông nhà buôn đã trách móc với Xá-lợi-phất chăng?”.

Thầy đáp: “Có thật như vậy, bạch Thế Tôn”.

Phật nói: “Này Tỳ-kheo, há ông không từng nghe Ta dùng vô số phương tiện quở trách đa dục, tán thán thiếu dục hay sao? Việc ông làm là phi pháp, phi luật, trái lời Ta dạy, không thể dùng việc đó để nuôi lớn pháp thiện được”.

Thế rồi, Phật truyền lệnh cho các Tỳ-kheo sống tại thành Tỳ-xá-ly phải tập họp lại tất cả, rồi vì mười điều lợi ích mà chế giới cho các Tỳ-kheo, dù ai nghe rồi cũng phải nghe lại:

“Nếu Tỳ-kheo dùng lông dê thuần màu đen làm phu cụ mới thì phạm Ni-tát-kỳ Ba-dạ-đề”.

GIẢI THÍCH:

- Thuần: Không pha tạp.

- Lông dê: Có mười loại là: Dê tương tục, dê đen, dê lang (không đủ sắc), dê núi, dê lang thang, dê hồ, dê đấng, dê kên, dê nhiều tai, dê mọc liên.

- Mới: Mới làm thành.

- Phu cụ: Dụng cụ để trải, được làm bằng len.

- Làm: Hoặc tự làm, hoặc nhờ người khác làm.

- Ni-tát-kỳ Ba-dạ-đề: Phu cụ ấy phải xả bỏ giữa chúng Tăng, rồi sám hối tội Ba-dạ-đề. Nếu không xả bỏ mà sám hối thì phạm tội Việt-tỳ-ni.

- Ba-dạ-đề: Như trên đã nói.

- Dê tương tục: Có sáu loại lông: Màu xanh tự nhiên, màu xanh nhuộm, màu đen tự nhiên, màu đen nhuộm, màu xanh đen tự nhiên, màu xanh đen nhuộm.

Nếu tự mình làm, hoặc nhờ người khác làm thì phạm Ni-tát-kỳ Ba-dạ-đề. Khi sử dụng thì phạm tội Việt-tỳ-ni. Cho đến loại lông dê mọc liên cũng như vậy. Loại phu cụ này phải xả bỏ giữa chúng Tăng, nhưng chúng Tăng không được trao lại chủ cũ, cũng không được dùng vào các việc khác, mà chỉ có thể trải dưới đất, hoặc tú trên mái nhà, làm rèm, phướn. Thế nên nói:

“Nếu Tỳ-kheo dùng lông dê thuần màu đen làm phụ cụ mới thì phạm Ni-tát-kỳ Ba-dạ-đề”.

(Hết giới Ni-tát-kỳ thứ mười một)